

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL časopisu / URL of the journal: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Autor(i) / Author(s): Daniela Škutová
Článok / Article: Konferencia o Machiavellim, politike a etike
Vydavateľ / Publisher: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov –
UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences
and International Relations – UMB Banská Bystrica

Odporúčaná forma citácie článku / Recommended form for quotation of the article:

ŠKUTOVÁ, D. 2013. Konferencia o Machiavellim, politike a etike. In *Politické vedy*. [online]. Roč. 16, č. 3, 2013. ISSN 1335 – 2741, s. 173 - 176. Dostupné na internete: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/3_2013/SKUTOVA.pdf>.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

KONFERENCIA O MACHIAVELLIM, POLITIKE A ETIKE

CONFERENCE ABOUT MACHIAVELLI, POLITICS AND ETHICS

Daniela Škutová*

*„Mnoho kráľov a iba jeden Michelangelo.
Mnoho vládarov a iba jeden Machiavelli.
Benedetto Croce“*
Nicollo Machiavelli – Katechizmus, 1996

Výnimočnosť **Machiavelliho** diela si zasluhuje pozornosť aj päťsto rokov po uvedení dnes už klasického diela realistickej teórie politiky - Vládara. **Machiavelli** sa stanovil novú paradigmu politiky a napriek obdivným, či odmietavým stanoviskám mocenský model vnímania politiky neodmysliteľne patrí k opätovne diskutovaným témam spoločenských vied. Rôznorodosť prístupov k **Machiavellimu** odkazu v politickom myslení poukazuje na to, že interpretačné východisko **Machiavelliho** politickej teórie sa v zásade nezmenilo. Ale napriek slabnúcim tendenciám silných ideových zápasov o **Machiavelliho** dielo, politické jadro normatívnej teórie politiky sa dovoľáva zmien, zvlášť ak ide o ťažiskové spojenie etiky a politiky. Znovuoživenie **Machiavelliho** politického myslenia vedie ku kritickej analýze súčasnej politiky. Tak ako **Machiavelli** uvažuje o skutkoch a okolnostiach doby, v ktorej sa formovala novoveká politika, sa proces aktuálnych politických zmien odvíja od závislosti, či je konanie v súlade s dobou, v ktorej aktéri politiku kreujú. Vzájomná korelácia politiky a etiky je teda priamo úmerná pochopeniu najvyššieho politického cieľa a k nemu smerovaným prostriedkom pre uchopenie a udržanie si moci, čo dáva za pravdu **Machiavellimu** úsilie vedeckého prístupu k politike. Práve polemickosť otázky vzťahu etiky a politiky, resp. morálky sa popri výpočte prekonaných tvrdení javí aktuálnou výzvou

* Doc. PhDr. Daniela Škutová, PhD. pôsobí ako docentka na Katedre politológie Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovenská republika, e-mail: daniela.skutova@umb.sk.

teórie a praxe aj v riešení súčasných politických problémov. Z hľadiska politickej teórie sa rad politologických, bezpečnostných, medzinárodnopolitických, ako aj historických, etických a filozofických tém stal predmetom medzinárodnej konferencie v českom Kolíne.

Vysoká škola politických a spoločenských vied Academia Rerum Civiliium usporiadala tradičnú májovú medzinárodnú vedeckú konferenciu monotematicky spätú s **Machiavelliho** odkazom politiky pod názvom „*Morálka, etika a politika: 500 rokov Machiavelliho diela „Il Principe“*“. Účasť českých, slovenských, maďarských a ruských vedcov obohatili o konferenčné príspevky aj ďalší významní hostia: mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Talianskej republiky **J. E. P. D'Avino**, ktorý prevzal nad konferenciou patronát, 1. miestostarosta mesta Kolín Bc. **T. Růžicka** a rektor ARC – VŠPSV prof. **J. Lidřák**. V slávnostnom otvorení konferencie vyzdvihli **Machiavelliho** odkaz pre súčasnú politiku a to nielen v rámci dôsledkov celosvetovej krízy, ale aj podpísaných na politike v stredoeurópskom priestore. Úvodné vystúpenia vyplnil dopoludňajší program konferencie o sociologické, filozofické a etické aspekty **Machiavelliho** teórie politiky. Prof. **E. Pecka** bilancoval sociálne a politické správanie a morálku z pohľadu sociálnej politiky. Jeden zo zakladateľov československej politológie sa vo svojich skúmaníach zaoberá problémom vzájomnej závislosti moci, štátu a občianskej spoločnosti. Autor knihy *Sociológia politiky* (2009) príspevkom pod názvom *Sociálne a politické správanie a morálka* smeruje k poodhaleniu bazálnych otázok sociálnej politiky.

Spor o machiavellizmus v politike na príklade politického myslenia a koncepcií **Reymonda Arona** a **Jacquesa Maritaina** analyzoval vo svojom príspevku predstaviteľ CEVRI Inštitútu a UK v Prahe prof. **M. Novák**. Renomovaný český mysliteľ a politológ je editorom obsiahleho diela *Úvod do politológie* (2011), patrí už k tradičným hosťom a prispievateľom kolínskych filozofických a politologických konferencií. Rozsiahly autorský tím pod vedením prof. **Nováka** vytvoril učebnicu pre vysokoškolských študentov, pričom kolektívna monografia je svojim obsahom i rozsahom v českom prostredí ojedinelou publikáciou. Na príspevok prof. **Nováka** nadviazal z Prešovskej univerzity príspevok prof. **L. Belása** pod názvom **Machiavelli a Kant** o podobách moci. Špecializácia na ľudskoprávnu oblasť a oblasť politického myslenia viedla vo vystúpení prof. **Belása** k vykresleniu závažných styčných prvkov **Machiavelliho** a **Kantovej** teórie a ďalej boli rozvinuté bývalým dekanom Olomouckej univerzity, kandidátom do Európskeho parlamentu prof. **F. Medzihorákom** v príspevku pod názvom **Machiavelli** – kuriózný Európan.

Svedectvo o tom, že aj veda môže byť zábavná, preukázal vo svojom vystúpení profesor Masarykovej univerzity, známy český filozof a regionalista **B. Horyna**. Erudovaným a vtipným spôsobom prezentácie príspevku pod názvom *Môže politik neklať? O zmenárňach a peňazokazcoch* doložil význam sociálnej kritiky vo filozofickom kontexte príspevku.

K ďalším vystúpeniam boli, vzhľadom k rozsahu príspevku v dvojdnovej konferencii, vytvorené panely pre spoločné okruhy diskutovaných tém. V prvom paneli pod názvom *Etika a politika* vystúpili členovia sekcií s nasledovnými príspevkami: Doc. **D. Škutová** s príspevkom *Nadčasová agresivita mocných vs. morálna zbabelosť politiky*; Doc. **L. Pána** s príspevkom *Etické kódexy v politike*; Ing. **M. Fabuš** s príspevkom *Etika vo verejnej správe* a Dr. **Z. Kulašiková** s príspevkom pod názvom *Revitalizácia politickej etiky*. Príspevky reflektovali čiastkové problémy, s ktorými sa v konceptoch politickej filozofie a teórie konfrontujú jednotliví súčasní predstavitelia a v nasledujúcom bloku ich rozvinuli Doc. **M. Adamcová** pod názvom *Revitalizácia fenoménu tolerance*, Prof. **P. Kulašik** v príspevku *Machiavelliho* *politická antropológia*, Doc. **P. Juza** s príspevkom pod názvom *Násilie a morálka v ruskej politickej tradícii*, Doc. **M. Kondrla** s otázkou: *Sú morálne a politické hodnoty kompatibilné?*, ako aj príspevok Doc. **A. Staněka Machiavelliho** *„Vladár“* a možnosti jeho didaktickej transformácie pre výchovu k občianstvu. V II. sekcii korešpondovali otázky o **Machiavellim** v súvislosti s relevantným výskumom v historickom a súčasnom ponímaní **Machiavelliho** odkazu. Dr. **P. Kopeček** reflektoval **Machiavelliho** v kontexte európskej histórie; Mgr. **D. Hampl** sa zamerail na **Machiavelliho** v politickej teórii a praxi; Dr. **P. Zima** skúmal **Machiavelliho** chápanie vzťahu morálky a politiky a Dr. **M. Řádek** porovnal **Machiavelliho** a **Kantovo** dielo, konkrétne dvoch spisov Vladára a K večnému mieru. Spomedzi ďalších prispievateľov k zaujímavým príspevkom patrili príspevky Doc. **J. Lysého** a prof. **M. Nemčkovéj**.

Obsah III., IV. a V. sekcie bol zameraný na skúmanie demokracie, slobody a autoritatívnych režimov, na filozofické otázky, vzťah etiky a politiky, ako aj význam **Machiavelliho** pre súčasné vedecké skúmania. K ďalším aktívnym účastníkmi konferencie patrili autori nasledovných príspevkov: Dr. **P. Zima**: *Morálka a politika u Machiavelliho*; Doc. **T. Tuska**: *Predsudky a stereotypy skúmané v kruhu mladých Slovákov v maďarskom prostredí*, **S. Orlov**: *Protikorupčná politika v oblasti verejných služieb Ruskej federácie*; Mgr. **G. Eštok**: *Vojna a zahraničné vzťahy v myslení Machiavelliho*; Mgr. **M. Hrehová**: *Politika vs. morálka*; Mgr. **P. Téglás**: *Autoritatívny model demokracie*

(príklad Maďarska); Mgr. **M. Denci**: Medzi Iránom a Sýriou: Zahraničnopolitické východiská riešenia aktuálnych otázok; Mgr. **L. Korpášová**: Morálka v politike. K vybraným deformantom demokracie; Mgr. **R. Bzdilová**: **Machiavelli** a machiavellizmus; Mgr. **A. Onufrák**: Peniaze – vládár 21. storočia; Mgr. **M. Eliášová**: Formovanie politickej kultúry na Slovensku v kontexte postkomunizmu; PhDr. **R. Kyška**: Spin doctor **Machiavelli**: Dielo Vládár z pohľadu politického marketingu, Mgr. **V. Vašková**: Podoby vzťahu politiky a etiky v tvorbe **N. Machiavelliho**. Filozofické aspekty medzinárodných vzťahov boli predmetom skúmania v príspevkoch Doc. **K. Sorbyho**; prof. **M. Bednára**, Mgr. **V. Fišera** a Dr. **R. Štefančíka**. Problém etiky a politiky reflektovali príspevky Ing. **J. Duška**, Ing. **F. Bušinu**, Bc. **V. Čiháka**, Doc. **M. Sapíka**, Mgr. **O. Lysin**, Dr. **J. Bučeka** a Ing. **M. Kordoša**. Inšpiratívne a vysoko aktuálne príspevky konštatovali stav súčasnej spoločenskej, resp. normatívnej vedy, nastolili podnetné argumenty pre rozpracovanie dôležitých aspektov politológie a účastníkov obohatili o vzájomnú diskusiu k predmetnej problematike. Jednotliví participanti na konferencii viackrát deklarovali presvedčenie o posilnení spolupráce jednotlivých pracovísk na vedeckovýskumných projektoch, ako aj vzájomnú informovanosť o pripravovaných akciách. Spojenie klasickej témy s východiskami prítomných problémov dáva podnet k nasledovaniu historickej skúsenosti v čo najefektívnejších možnostiach riešenia vypuklých aktuálnych problémov, a preto konferencia, pútajúca pozornosť rôznych spoločenských vedcov, vytvorila široký priestor približovania a konsenzu k čo najúčinnjším riešeniam problémov dnešnej doby.